

Analýza vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu Vplyvy na rodinné prostredie, vzájomnú súdržnosť členov rodiny, výchovu detí, práva rodičov voči deťom, základné zásady zákona o rodine, uzavieranie manželstva a na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín	
8.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rodinné prostredie a špecifikujte pozitívne/negatívne vplyvy na rodinné prostredie.	
<i>8.1.1 Spôsobí predložený návrh zmenu rodinného prostredia? Ak áno, v akom rozsahu? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.</i>	
Áno, NKIVS môže pozitívne zmeniť rodinné prostredie. Digitalizácia verejných služieb znižuje administratívnu a časovú záťaž rodín pri vybavovaní povinností, ako sú prídavky na deti, materská či rodičovský príspevok, prihlášky do škôl alebo zmeny pobytu. Rodiny tak ušetria desiatky hodín ročne, čo môže byť venované spoločnému času a starostlivosti o deti. Kvantifikácia: priemerná rodina vybavujúca viac životných situácií môže ušetriť 30 – 50 € ročne na poplatkoch a cestovaní a približne 10 – 20 hodín ročne času, ktorý by inak strávila na úradoch. Negatívne zmeny v rodinnom prostredí sa neočakávajú, keďže opatrenia smerujú k uľahčeniu života rodín.	
<i>8.1.2 Môže dôjsť predloženým návrhom k narušeniu zdravého rodinného prostredia?</i>	
Nie, návrh nepredstavuje riziko narušenia zdravého rodinného prostredia. Naopak, zníženie byrokracie a väčšia dostupnosť služieb podporujú stabilitu a kvalitu rodinného života. Jediným rizikom by mohla byť digitálna priepasť – ak rodiny nemajú prístup k internetu alebo digitálnym zručnostiam, mohli by byť znevýhodnené. Tento problém je však riešený národnými programami digitálnej inklúzie a podporou komunikačných centier. Celkovo možno konštatovať, že návrh zdravé rodinné prostredie nenaruša, ale naopak posilňuje, a to aj v sociálne zraniteľných skupinách.	
<i>8.1.3 Má predložený návrh vplyv na demografický rast? Ak áno, aký je vplyv vzhľadom k úrovni zachovnej hodnoty populácie?</i>	
NKIVS má nepriamy, pozitívny vplyv na demografický rast. Hoci nemá opatrenia priamo zamerané na zvyšovanie pôrodnosti, znižuje administratívne prekážky spojené s rodičovstvom a starostlivosťou o deti. Vďaka proaktívnym službám (napr. automatické priznanie príspevku pri narodení dieťaťa) sa rodičom zjednodušuje proces získania podpory. To zvyšuje pocit istoty a dôvery vo verejné inštitúcie, čo môže nepriamo prispieť k vyššej ochote mať deti. Vplyv na úroveň zachovnej hodnoty populácie je skôr podporný než rozhodujúci, pretože pôrodnosť ovplyvňuje množstvo socio-ekonomických faktorov.	
<i>8.1.4 Má predložený návrh vplyv na odstraňovanie prekážok, ktoré bránia pracujúcim rodičom dosiahnuť želaný počet detí?</i>	
Áno, NKIVS prispieva k odstraňovaniu administratívnych a organizačných prekážok, ktoré rodičom sťažovali zosúladenie práce a rodiny. Elektronické služby umožnia rodičom vybaviť väčšinu agendy z domu, čím sa zníži potreba brať si voľno alebo organizovať cestovanie s malými deťmi. To znižuje stres a časové zaťaženie rodičov, ktorí sa tak môžu viac sústrediť na rodinu. Uľahčenie prístupu k sociálnym príspevkom a službám môže nepriamo prispieť k tomu, že rodiny sa budú cítiť bezpečnejšie pri rozhodovaní o rozšírení rodiny.	
<i>8.1.5 Má predložený návrh vplyv na množstvo času alebo príležitostí pre rodičov alebo pre deti na realizáciu rodinného života?</i>	
Áno, a veľmi významne. Digitalizácia znamená, že rodičia a deti už nemusia tráviť čas osobne na úradoch. Vďaka tomu rodiny získavajú viac času, ktorý môžu venovať spoločným aktivitám, výchove a voľnočasovým činnostiam. Tento vplyv je obzvlášť významný pre rodičov s viacerými deťmi alebo rodičov samoživiteľov, ktorí často čelili vysokému administratívne zaťaženiu. Podľa odhadov	

môžu rodiny ušetriť desiatky hodín ročne, ktoré môžu využiť kvalitnejšie, napríklad na starostlivosť o deti alebo vzdelávanie. Tento aspekt priamo prispieva k zlepšeniu kvality rodinného života.

8.1.6 Má predložený návrh vplyv na prenikanie látkových alebo nelátkových závislostí do rodín?

NKIVS nemá priamy vplyv na problematiku závislostí, keďže jeho opatrenia sú zamerané na digitalizáciu verejnej správy. Nepriamy pozitívny vplyv možno však identifikovať v oblasti prevencie: zníženie stresu a administratívneho tlaku na rodiny môže prispieť k stabilnejšiemu rodinnému prostrediu, ktoré je menej náchylné na vznik patologických javov. Navyše, dostupnejšie online služby môžu pomôcť rodinám rýchlejšie riešiť problémy prostredníctvom sociálnych či zdravotníckych inštitúcií. Negatívny vplyv na prenikanie závislostí sa neočakáva.

8.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na vzájomnú súdržnosť členov rodiny.
8.2.1 Má predložený návrh vplyv na vzájomnú súdržnosť členov rodiny? Ak áno, aký? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.
Áno, NKIVS 2025 má prevažne pozitívny vplyv na súdržnosť rodiny. Digitalizácia verejných služieb odstraňuje stres spojený s vybavovaním administratívy, čo umožňuje rodinám tráviť viac času spolu. Zníženie časovej a finančnej záťaže posilňuje stabilitu rodinného prostredia. Kvantifikácia vplyvu je zložitá, pretože súdržnosť rodiny je nehmotný faktor, no nepriamo sa dá merať časom ušetreným na administratíve – priemerná rodina môže získať späť 10 – 20 hodín ročne, ktoré môže venovať spoločným aktivitám. Negatívny vplyv na súdržnosť rodiny sa neočakáva.
8.2.2 Má predložený návrh vplyv na posilňovanie väzieb medzi členmi rodiny?
Áno, návrh prispieva k posilňovaniu väzieb v rodine. Elektronizácia služieb znamená, že rodičia môžu viac času venovať deťom a menej času administratíve. Pri rodinách so staršími členmi zasa digitalizácia umožňuje, aby deti a vnúčatá mohli rýchlejšie vybaviť potrebnú agendu aj na diaľku, čím sa posilňujú vzájomné väzby a zodpovednosť v rámci rodiny. Vplyv je významný najmä pre rodiny, ktoré čelia zvýšeným nárokom na starostlivosť – zníženie byrokratickej záťaže uvoľňuje priestor na medziľudské väzby.
8.2.3 Má predložený návrh vplyv na obnovovanie alebo záchranu rodín?
Nepriamo áno. NKIVS síce priamo nezasahuje do oblasti rodinnej politiky, ale tým, že znižuje administratívne a finančné bariéry, prispieva k väčšej stabilite rodín v krízových situáciách. Rýchlejší prístup k sociálnym dávkam alebo zdravotným službám môže pomôcť rodinám prekonať ťažké obdobia (napr. strata zamestnania, choroba, rozvod). Dostupnosť pomoci a menšia byrokracia znižuje tlak, ktorý by inak mohol viesť k rozpadu rodiny. Preto možno konštatovať, že návrh má preventívny a stabilizačný efekt na záchranu rodín.
8.2.4 Má predložený návrh vplyv na vznik či pretrvávajúce konflikty medzi členmi rodiny?
NKIVS 2025 môže prispieť k znižovaniu rodinných konfliktov, ktoré často vznikajú zo stresu spojeného s administratívnymi povinnosťami, nedostatku času alebo finančného zaťaženia. Odstránenie povinnosti osobných návštev úradov a poplatkov eliminuje niektoré zdroje napätia. Negatívny vplyv by mohol nastať, ak by digitalizácia nebola prístupná všetkým – napríklad ak starší členovia rodiny nemajú digitálne zručnosti a potrebujú pomoc od mladších, čo môže byť zdrojom napätia. Tento problém však riešia opatrenia digitálnej inklúzie. Celkovo sa očakáva skôr pozitívny než negatívny efekt.
8.2.5 Má predložený návrh vplyv na rozpad rodín?
Nie priamo, ale nepriamo pozitívne. NKIVS 2025 podporuje stabilitu rodín tým, že znižuje ekonomické a časové tlaky, ktoré sú jednými z faktorov vedúcich k nestabilite a konfliktom. Včasné poskytnutie sociálnej podpory alebo dávok môže pôsobiť preventívne a zmierniť situácie, ktoré by inak mohli viesť k rozpadu rodiny. Aj keď digitalizácia sama osebe nemôže garantovať udržanie rodiny, vytvára priaznivejšie podmienky pre jej fungovanie.
8.2.6 Má predložený návrh vplyv na poskytovanie pomoci pri odkázanosti niektorého z členov rodiny na pomoc?

Áno, a významne. Elektronické služby uľahčia prístup k sociálnym dávкам a službám pre osoby so zdravotným postihnutím, seniorov alebo chorých členov rodiny. Tým sa znižuje administratívna záťaž pre opatrovateľov, ktorí často museli osobne chodiť na úrady a nosiť doklady. Digitálne služby môžu byť sprístupnené aj prostredníctvom splnomocnení alebo rodinných účtov, čo uľahčí starostlivosť v rodine. Výsledkom je, že rodiny majú viac času a energie na samotnú starostlivosť namiesto byrokracie, čím sa priamo zlepšuje kvalita pomoci odkázaným členom.

8.3 Identifikujte a popíšte vplyvy na výchovu detí.

8.3.1 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí? Ak áno, aký?

Áno, nepriamo pozitívny. NKIVS 2025 znižuje administratívnu záťaž rodičov a vytvára viac priestoru, ktorý môžu venovať deťom. Výchova detí je ovplyvnená dostupnosťou času, stability a sociálnej podpory. Ak sú rodičia menej vystavení stresu z byrokracie a ušetrí desiatky hodín ročne, môžu viac energie investovať do výchovy. Navyše, digitalizované školské služby (prihlášky, komunikácia so školami) uľahčujú rodičom prístup k vzdelávaniu detí.

8.3.2 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí v rodinách?

Áno, návrh podporuje rodiny tým, že im umožňuje rýchlejší prístup k sociálnym dávkam a službám spojeným s deťmi (napr. rodičovský príspevok, prídavky, príspevok pri narodení). Rodiny tak majú istotu, že podpora štátu je dostupná a včasná, čo znižuje neistotu a stres. Stabilnejšie prostredie pozitívne prispieva k výchove detí v rodinách.

8.3.3 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí k manželstvu a rodičovstvu?

Nepriamo áno. Hoci NKIVS nezasahuje do obsahu vzdelávania, prispieva k modernejšiemu prístupu k službám a k transparentnejšej komunikácii štátu. To môže podporovať výchovu detí k zodpovednému rodičovstvu a rodinným hodnotám – deti vyrastajú v prostredí, kde sú služby jednoduchšie, férovejšie a inkluzívnejšie. Tento kultúrny rámec môže posilňovať hodnoty rodinného života.

8.4 Identifikujte a popíšte vplyvy na práva rodičov voči deťom.

8.4.1 Má predložený návrh vplyv na práva alebo zodpovednosť rodičov voči deťom? Ak áno, aký?

Áno. NKIVS posilňuje zodpovednosť rodičov tým, že im uľahčuje prístup k informáciám a právam spojeným s deťmi. Rodičia získajú väčší prehľad o konaniach prostredníctvom centrálného notifikačného systému a služby „Moje údaje“. To umožní efektívnejšie vykonávať rodičovské povinnosti – napr. zabezpečiť školskú dochádzku alebo zdravotnú starostlivosť dieťaťa. Rodičia tak majú lepší prístup k právam a zároveň väčšiu schopnosť uplatňovať svoju zodpovednosť voči deťom.

8.5 Identifikujte a popíšte vplyvy na základné zásady zákona o rodine.

8.5.1 Má predložený návrh vplyv na chránené záujmy obsiahnuté v základných zásadách zákona o rodine? Ak áno, aký?

Áno, nepriamo. Základné zásady zákona o rodine zahŕňajú ochranu záujmu dieťaťa, podporu rodiny a rodičovských práv. NKIVS tieto zásady posilňuje tým, že znižuje bariéry pri uplatňovaní rodinných práv a nárokov (napr. sociálne dávky, školské prihlášky, zdravotná starostlivosť). Rýchlejšie konania a dostupné služby priamo podporujú princíp najlepšieho záujmu dieťaťa. Negatívny vplyv na tieto zásady nebol identifikovaný.

8.6 Identifikujte a popíšte vplyvy na uzavieranie manželstva.

8.6.1 Má predložený návrh vplyv na uzavieranie manželstva? Ak áno, aký?

Nepriamo áno. Digitalizácia matrik a zavedenie elektronických spisov uľahčuje proces uzatvárania manželstva, čo môže podporiť jeho atraktivitu a dostupnosť. Znižuje sa administratívna záťaž a náklady na formálne úkony.

8.6.2 Má predložený návrh vplyv na preferovaný čas vstupu do manželstva?

Nepriamo áno, pretože jednoduchšie a transparentnejšie služby môžu odstrániť praktické prekážky a motivovať páry, aby sa rozhodli pre manželstvo skôr. Vplyv je však limitovaný, keďže čas vstupu do manželstva závisí aj od socio-ekonomických faktorov.

8.6.3 Má predložený návrh vplyv na informovanosť ohľadom povahy manželstva a záväzkov medzi manželmi a založením rodiny?

Áno, vďaka digitálnym službám budú občania lepšie informovaní o svojich právach a povinnostiach. Transparentnosť a dostupnosť informácií posilňujú vedomie zodpovednosti pri vstupe do manželstva a založení rodiny.

8.6.4 Má predložený návrh vplyv na predchádzanie rozpadom manželstiev?

Nepriamo áno. Stabilnejšie rodinné prostredie, nižší stres a lepšia dostupnosť sociálnej podpory môžu pôsobiť preventívne proti konfliktom a rozpadu manželstiev. NKIVS síce nie je nástroj rodinnej politiky, ale prispieva k vytváraniu priaznivého prostredia pre udržanie manželstiev.

8.7 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín.

8.7.1 Má predložený návrh vplyv na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín? Ak áno, špecifikujte tento vplyv s prihliadnutím na počet detí v rodine, ich špeciálne potreby vzhľadom k veku, zdravotnému stavu a prípadne iným okolnostiam. Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.

Áno, pozitívne. NKIVS znižuje priame aj nepriame náklady spojené s vybavovaním agendy rodín, ktoré majú viac detí. Tieto rodiny častejšie komunikujú s úradmi (prídavky, materská, rodičovský príspevok, prihlášky do škôl). Digitalizácia týchto procesov znižuje výdavky na poplatky, cestovanie a stratu pracovného času. Priemerná viacdetná rodina môže ušetriť 40 – 60 € ročne na priamych nákladoch a 15 – 25 hodín ročne času, ktorý možno využiť na rodinný život. V prípade rodín so špeciálnymi potrebami (napr. zdravotne postihnuté dieťa) je prínos ešte väčší, keďže častejšia agenda znamenala vyššiu záťaž. Negatívny vplyv na disponibilný príjem nebol identifikovaný.

